

PROMOTING THE INTEGRATION OF DISADVANTAGED GROUPS BY COOPERATION IN THE FIELD OF TRAINING IN THE BIHOR-HAJDÚ-BIHAR EUROREGION

FELNŐTT- ÉS SZAKKÉPZÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZEMÉLYEK MUNKAERŐ-PIACI ESÉLYEINEK NÖVELESÉÉRT A BIHAR-HAJDÚ-BIHAR EURORÉGIÓBAN

COLABORARE ÎN EDUCAREA ADULȚILOR ȘI A PREGĂTIRII PROFESIONALE PENTRU PROMOVAREA OCUPĂRII PERSOANELOR DEFAVORIZATE ÎN EUROREGIUNEA BIHOR-HAJDÚ-BIHAR

Educația adulților și formarea profesională continuă în Ungaria

Fürj Zoltán

Colegiul Universitar Pedagogic Kölcsey Ferenc Debrecen

Spre deosebire de România, în Ungaria conceptul de educație continuă a fost acceptat oficial și a dobândit legitimitate publică chiar înainte de schimbarea de regim. În realitate, desigur, aceasta a însemnat conținuturi și forme de pregătire corespunzătoare cerințelor politice de atunci, oferind însă în același timp și un anumit cadru instituțional de satisfacere a dorinței de cunoaștere la nivelul indivizilor. Acest sistem, care de bine-de rău a funcționat în perioada comunistă, a devenit perimat la sfârșitul acesteia.

Odată cu transformarea sistemică intervenită după căderea regimului comunist, s-a prăbușit și cadrul instituțional al educației adulților, definit până atunci în mod exclusiv prin reglementările statului. În locul puterii politice, factorii determinanți au devenit piața muncii și piața educațională. Chiar dacă statul a continuat să impună anumite condiții care trebuiau

Hungary-Romania
Cross-Border Co-operation
Programme 2007-2013

Two countries, one goal, joint success!

European Union
European Regional Development Fund

www.hungary-romania-cbc.eu • www.huro-cbc.eu

îndeplinite pentru înființarea unor noi programe de educație și formare, expectanța socială și dorința de a învăța s-au manifestat atât de puternic, încât autoritățile au fost înclinate să sprijine aproape orice inițiativă nouă în acest domeniu. Potențialii aspiranți pentru noile oportunități și oferte educaționale erau nu doar tinerii, ci și membrii generațiilor anterioare care au avut posibilități mai reduse de educație în regimul anterior.

În același timp, tranziția post-comunistă a însemnat și criza formelor de calificare profesională industrială și agricolă, deprecierea valorică a acestora fiind reflectată la nivel societal în orientarea preponderentă a tinerei generații spre liceele teoretice (așa numitele gimnazii), care asigurau elevilor pregătirea necesară accesării studiilor universitare. La fel ca în România - deși nu cu aceeași intensitate - expansiunea învățământului superior, prin multitudinea noilor specializări înființate, oferite adesea la forma fără frecvență, a constituit un răspuns al politicilor educaționale la nevoi și presiuni sociale crescânde. Cu toate acestea, în perioada de tranziție putem vorbi de o piață educațională universitară doar cu anumite rezerve, dat fiind că anumite specializări lipsite de perspectivă au putut funcționa mulți ani la rând la fel de bine ca și specializările competitive, neexistând o ierarhie socială clară a valorilor și opțiunilor referitoare la oferta de calificări a învățământului superior.

Anumite calificări profesionale consacrate în timpul regimului comunist au devenit în mare parte irelevante în noile condiții socio-economice. Riscul de excluziune socială a crescut mai

ales în cazul persoanelor care nu dispuneau de nici o profesie. Conform datelor oficiale, până la data de decembrie 1999 la nivelul întregii țări au fost înregistrate 1461 instituții care

desfășurau programe de formare în afara sistemului tradițional de învățământ. Un sfert din

numărul total al acestor instituții își avea sediul în capitala Budapesta, în timp ce 68,5 se situa în orașele reședință de județ. (Kerülő, 2000)

În ceea ce privește județul Hajdú-Bihar, la data recensământului din 2001 distribuția populației în funcție de nivelul de școlaritate s-a prezentat astfel ¹:

– n-au terminat nici primul an al școlii generale	0,9%
– au absolvit cel puțin școala generală	86,3%
– au absolvit cel puțin liceul	34,0%
– absolvenți de învățământ superior	10,8%

---

¹ Imre Anna-Lannert Judit (2005) Az oktatási rendszer és a rendszerben való tanulói továbbhaladás. Jelentés a magyar közoktatásról

PROMOTING THE INTEGRATION OF DISADVANTAGED GROUPS BY COOPERATION IN THE FIELD OF TRAINING IN THE BIHOR-HAJDÚ-BIHOR EUROREGION

FELNÖTT- ÉS SZAKKÉPZÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZEMÉLYEK MUNKAERŐ-PIACI ESÉLYEINEK NÖVELÉSÉÉRT A BIHAR-HAJDÚ-BIHAR EURORÉGIÓBAN

COLABORARE ÎN EDUCAREA ADULȚILOR ȘI A PREGĂTIRII PROFESIONALE PENTRU PROMOVAREA OCUPĂRII PERSOANELOR DEFAVORIZATE ÎN EUROREGIUNEA BIHOR-HAJDÚ-BIHAR

Nivelul școlii absolvite reprezintă un factor deosebit de important de influențare a șanselor de angajare. Datele statistice arată că femeile sunt în mod clar dezavantajate în ceea ce privește accesul pe piața forței de muncă. Totodată, a crescut numărul tinerilor care nu își găsesc un loc de muncă la finalizarea studiilor. O parte dintre acești tineri va îngroșa numărul celor neintegrați în muncă sau într-o formă instituționalizată de educație, în timp ce alții vor părăsi județul pentru a găsi de lucru în capitală sau în străinătate. Din ce în ce mai numeroși sunt tinerii care după obținerea unei diplome de învățământ superior optează pentru înscrierea la un curs de calificare profesională. Totodată crește și numărul celor care absolvă două-trei facultăți: în lipsa unei alternative viabile de angajare pe piața forței de muncă, ei aleg să-și continue studiile. O altă posibilitate de care se folosesc tot mai mulți tineri este autoangajarea, adică angajarea în propriile firme nou înființate.

Atât experiența cotidiană cât și indicatorii statistici arată că nivelul redus de școlaritate asociat cu statutul social dezavantajat tinde să se reproducă atât la nivel familial cât și la nivel comunitar. Dorința de a continua studiile se diminuează mai ales în cazul persoanelor care nu dispun de cunoștințe și calificări profesionale care să le ofere siguranța locului de muncă. În schimb, motivația de a se înscrie într-un program de formare continuă este mai mare în rândul persoanelor cu un nivel de școlaritate mai ridicat, cu toate că cei fără calificare ar avea mult

Two countries, one goal, joint success!

www.hungary-romania-cbc.eu • www.huro-cbc.eu

PROMOTING THE INTEGRATION OF DISADVANTAGED GROUPS BY COOPERATION IN THE FIELD OF TRAINING IN THE BIHOR-HAJDÚ-BIHOR EUROREGION

FELNÖTT- ÉS SZAKKÉPZÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZEMÉLYEK MUNKAERŐ-PIACI ESÉLYEINEK NÖVELÉSÉÉRT A BIHAR-HAJDÚ-BIHAR EUROREGIÓBAN

COLABORARE ÎN EDUCAREA ADULŢILOR ŞI A PREGĂTIRII PROFESIONALE PENTRU PROMOVAREA OCUPĂRII PERSOANELOR DEFAVORIZATE ÎN EUROREGIUNEA BIHOR-HAJDÚ-BIHAR

mai mare nevoie să obțină un document care să le ateste cunoaşterea unei meserii.² Aceeaşi tendinţă se poate observa şi din investigarea timpului zilnic alocat pentru studii, de către persoanele de vârstă activă (între 25-64 ani). În general, timpul dedicat studiului a crescut în ultimii ani, însă creşterile cele mai mari s-au înregistrat la angajaţii având nivelele de calificare cele mai ridicate, în timp ce la cei situaţi pe treapta cea mai de jos nu s-a putut documenta vreo creştere.

Rezultatele unei cercetări din 1996 arată că cei mai mulţi cursanţi ai instituţiilor care ofereau programe de educaţie continuă proveneau din localităţile în care aceste instituţii îşi desfăşurau activitatea. Faptul că în 1999 funcţionau instituţii de educaţia adulţilor doar în 168 localităţi, arată că locuitorii aşezărilor mai mici au fost dezavantajaţi faţă de populaţia din oraşe. Din cei 72 de instituţii ai judeţului Hajdú-Bihar, 66 au funcţionat în reşedinţa de judeţ. În ceea ce priveşte cerinţele de admitere cu privire la nivelul şcolii absolvite, 44% dintre programe necesitau studii medii, 33% - şcoala generală, în timp ce în cazul a 8% înscrierea nu era condiţionată de nici o pregătire şcolară prealabilă. (Anuarul Statistic al Judeţului Hajdu-Bihar, 2009), ceea ce arată că grupul ţintă cel mai important al programelor de educaţie continuă este dată de categoria absolvenţilor de liceu. În schimb, cele mai mari dificultăţi în accesarea

---

² Conform rezultatelor unei cercetări efectuate între tinerii de 13-34 ani, ponderea celor care îşi continuă studiile a fost de 9% în categoria absolvenţilor de liceu profesional, 15% în rândul absolvenţilor de liceu teoretic şi 13% la absolvenţii de facultate. Imre-Lannert, op.cit.

Hungary-Romania
Cross-Border Co-operation
Programme 2007-2013

Two countries, one goal, joint success!

PROMOTING THE INTEGRATION OF DISADVANTAGED GROUPS BY COOPERATION IN THE FIELD OF TRAINING IN THE BIHOR-HAJDÚ-BIHOR EUROREGION

FELNŐTT- ÉS SZAKKÉPZÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZEMÉLYEK MUNKAERŐ-PIACI ESÉLYEINEK NÖVELÉSÉÉRT A BIHOR-HAJDÚ-BIHAR EURORÉGIÓBAN

COLABORARE ÎN EDUCAREA ADULȚILOR ȘI A PREGĂTIRII PROFESIONALE PENTRU PROMOVAREA OCUPĂRII PERSOANELOR DEFAVORIZATE ÎN EUROREGIUNEA BIHOR-HAJDÚ-BIHAR

educației continue l-au avut șomerii pe termen lung, mai ales contingentul de populație de aproape un milion de oameni care și-au pierdut locurile de muncă ca urmare a procesului de restructurare economică specifică tranziției postcomuniste.

În septembrie 2008, în județul Hajdú-Bihar au funcționat 173 instituții acreditate de educația adulților. Conform rezultatelor unei anchete sociologice întreprinse în același an, cele mai multe instituții se bazează pe finanțarea costurilor de educație de către participanții/beneficiarii cursurilor de formare. A doua sursă financiară ca importanță este reprezentată de finanțările provenite din proiecte, urmată de sprijinul financiar din partea autorităților publice centrale, județene și locale, și din partea angajatorilor. Interesul individual al participanților la programele de formare este evident, dat fiind că absolvirea unor asemenea cursuri este “răsplătită” cu măririi de salarii și prestigiu profesional sporit, oferind și o protecție mai mare față de amenințarea șomajului. (Miklósi, 2010)

În rândul finanțatorilor un loc important revine programelor Uniunii Europene (HEFOP, TÁMOP, TIOP) dar o pondere însemnată dețin și finanțările din partea ministerelor, băncilor, firmelor etc. Trebuie să remarcăm însă, că deși integrarea educațională și ocupațională a persoanelor cu statut economic și social defavorizat este considerată și în Ungaria drept prioritate națională, sumele din bugetul central de stat alocate acestui scop pot fi considerate relativ modeste, situându-se la o valoare mai mică decât un procent din PIB. Resursele

Hungary-Romania
Cross-Border Co-operation
Programme 2007-2013

Two countries, one goal, joint success!

www.hungary-romania-cbc.eu • www.huro-cbc.eu

PROMOTING THE INTEGRATION OF DISADVANTAGED GROUPS BY COOPERATION IN THE FIELD OF TRAINING IN THE BIHOR-HAJDÚ-BIHOR EUROREGION

FELNŐTT- ÉS SZAKKÉPZÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZEMÉLYEK MUNKAERŐ-PIACI ESÉLYEINEK NÖVELÉSÉÉRT A BIHAR-HAJDÚ-BIHAR EURORÉGIÓBAN

COLABORARE ÎN EDUCAREA ADULȚILOR ȘI A PREGĂTIRII PROFESIONALE PENTRU PROMOVAREA OCUPĂRII PERSOANELOR DEFAVORIZATE ÎN EUROREGIUNEA BIHOR-HAJDÚ-BIHAR

bugetare ale educației continue provin dintr-un capitol bugetar special destinat acestui scop, precum și din sumele alocate măsurilor de stimulare a ocupării și de sprijinire a formării profesionale din cadrul Fondului Pieții de Muncă conform prevederilor Legii CI/2001. Statul asigură din aceste surse inclusiv finanțarea normativă pentru furnizorii de programe de educație continuă.

Distribuția furnizorilor de educație continuă pe tipuri de instituții este deosebit de diversă, dat fiind că unele organizații nonprofit, instituții de învățământ superior sau preuniversitar și întreprinderi private organizează programe de formare și pentru satisfacerea nevoilor proprii de resurse umane. În ceea ce privește raportul cerere-ofertă în acest domeniu, rezultatele diferitelor studii se contrazic într-o anumită măsură. Unii autori afirmă că efectele pieței sunt determinante în direcționarea ofertei de formare profesională, în timp ce alții pun această afirmație sub semnul întrebării. Asemenea aprecieri contradictorii pot fi în parte și efectul aplicării unor criterii diferite în analiza și interpretarea datelor, însă trebuie să avem în vedere și faptul că sistemul de educație continuă, ca orice sistem de educație, este prin natura sa mai statică decât caracteristicile mereu în schimbare ale pieții muncii. Durata îndelungată în timp a procesului de acreditare reprezintă și ea o piedică în calea adaptării flexibile a ofertei educaționale la cerințele pieții muncii.

Two countries, one goal, joint success!

www.hungary-romania-cbc.eu • www.huro-cbc.eu

PROMOTING THE INTEGRATION OF DISADVANTAGED GROUPS BY COOPERATION IN THE FIELD OF TRAINING IN THE BIHOR-HAJDÚ-BIHAR EUROREGION

FELNŐTT- ÉS SZAKKÉPZÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZEMÉLYEK MUNKAERŐ-PIACI ESÉLYEINEK NÖVELÉSÉÉRT A BIHAR-HAJDÚ-BIHAR EURORÉGIÓBAN

COLABORARE ÎN EDUCAREA ADULȚILOR ȘI A PREGĂTIRII PROFESIONALE PENTRU PROMOVAREA OCUPĂRII PERSOANELOR DEFAVORIZATE ÎN EUROREGIUNEA BIHOR-HAJDÚ-BIHAR

Un capitol distinct al problematicii incluziunii educaționale și ocupaționale se referă la situația romilor. Cercetări efectuate pe eșantioane naționale au confirmat că 90% din

populația romă de vârstă activă aparține categoriei șomerilor. Cauza principală a acestei stări de lucruri este nivelul deosebit de scăzut de educație școlară și profesională al potențialilor angajați romi. O cercetare efectuată în 1995 a evidențiat că 23% din populația romă adultă nu a terminat nici școala generală, doar 13% au o pregătire profesională atestată și numai 1% au obținut diploma de bacalaureat. (Tóth et al, 2010)

Eforturile îndreptate spre ameliorarea acestei situații au produs până acum rezultate mai degrabă modeste. În 1999, spre exemplu, s-au organizat cursuri de formare special-destinate romilor în următoarele profesii: lucrător agricol, prelucrător nuiele de salcie și de pipirig, gospodar agricol, împletitor de nuiele, tâmplar, zidar, comerciant de legume, îngrijitor de parcuri, producător de măști, culegător de plante medicinale. Conform rezultatelor unui studiu sociologic, la aceste cursuri au participat 326 persoane, însă nu există date cu privire la numărul absolvenților care au obținut un loc de muncă, astfel că nu se poate estima efectul acestor programe în sensul atenuării șomajului din rândul populației rome.

Hungary-Romania
Cross-Border Co-operation
Programme 2007-2013

Two countries, one goal, joint success!

www.hungary-romania-cbc.eu • www.huro-cbc.eu

În ultimele decenii, comunitățile de romi au trecut printr-un semnificativ proces de transformare. În ceea ce privește nivelul de școlaritate, în loc de absolvirea a 1-3 clase, numărul celor care termină 8 clase devine din ce în ce mai mare, deși fenomenul de absolvire al școlii obligatorii încă nu este unul general în rândul membrilor comunităților rome, tot așa cum nu este respectată nici vârsta obligatorie de frecvență a școlii (care în Ungaria este 18 ani). Aceasta, în condițiile în care absolvirea a opt clase nu oferă aproape nici un drept persoanei în cauză pe piața forței de muncă. Pe de altă parte, chiar și părinții care în principiu își propun să-și orienteze copiii spre continuarea studiilor, nu dispun, în majoritatea cazurilor, de planuri, proiecte de viitor bine fundamentate în această privință.

În cazul șomerilor cu nivel de școlaritate redus, spre deosebire de cei cu nivel mai ridicat, perpetuarea statutului de șomer după absolvirea cursului de calificare este de natură să le îndepărteze și mai mult de la dorința de a mai învăța. Acest fapt îi determină din ce în ce mai

mult pe decidenții politici să facă o diferențiere clară între programele de formare care din

acest punct de vedere merită a fi sprijinite de cele care în opinia lor nu merită acest sprijin,

Hungary-Romania
Cross-Border Co-operation
Programme 2007-2013

Two countries, one goal, joint success!

European Union
European Regional Development Fund

PROMOTING THE INTEGRATION OF DISADVANTAGED GROUPS BY COOPERATION IN THE FIELD OF TRAINING IN THE BIHOR-HAJDÚ-BIHOR EUROREGION

FELNŐTT- ÉS SZAKKÉPZÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZEMÉLYEK MUNKAERŐ-PIACI ESÉLYEINEK NÖVELÉSÉÉRT A BIHAR-HAJDÚ-BIHAR EURORÉGIÓBAN

COLABORARE ÎN EDUCAREA ADULȚILOR ȘI A PREGĂTIRII PROFESIONALE PENTRU PROMOVAREA OCUPĂRII PERSOANELOR DEFAVORIZATE ÎN EUROREGIUNEA BIHOR-HAJDÚ-BIHAR

datorită numărului potențial redus de noi angajări pe care le-ar putea induce. Spre exemplu, în Regiunea de Dezvoltare al Câmpiei de Nord, Consiliul de Dezvoltare și Formare Profesională a evaluat ofertele furnizorilor de formare profesională continuă și a decis pentru susținerea prioritară a 28 programe, susținerea fără statut prioritar a 172 de programe și lipsă de susținere pentru un număr de 62 de propuneri de programe. (Miklósi, 2010)

Situația destul de frecvent întâlnită în care absolventul unui program de formare profesională se confruntă și după absolvire cu imposibilitatea de a găsi un loc de muncă, este de natură să producă efecte nefaste persoanei în cauză și din punct de vedere psihic. Cei care nici după al treilea curs absolvit nu reușesc să se angajeze, vor resimți un accentuat sentiment de dezamăgire față de eficiența funcționării sistemului și probabil vor renunța să se mai înscrie la noi cursuri de formare.

Referințe

- Anuarul Statistic al Județului Hajdú-Bihar (2009) Központi Statisztikai Hivatal, Debrecen, 2009

Hungary-Romania
Cross-Border Co-operation
Programme 2007-2013

Two countries, one goal, joint success!

www.hungary-romania-cbc.eu • www.huro-cbc.eu

PROMOTING THE INTEGRATION OF DISADVANTAGED GROUPS BY COOPERATION IN THE FIELD OF TRAINING IN THE BIHOR-HAJDÚ-BIHAR EUROREGION

FELNŐTT- ÉS SZAKKÉPZÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZEMÉLYEK MUNKAERŐ-PIACI ESÉLYEINEK NÖVELÉSÉÉRT A BIHAR-HAJDÚ-BIHAR EURORÉGIÓBAN

COLABORARE ÎN EDUCAREA ADULȚILOR ȘI A PREGĂTIRII PROFESIONALE PENTRU PROMOVAREA OCUPĂRII PERSOANELOR DEFAVORIZATE ÎN EUROREGIUNEA BIHAR-HAJDÚ-BIHAR

- Imre Anna - Lannert Judit (2000) Az oktatási rendszer és a rendszerben való tanulói továbbhaladás. Jelentés a magyar közoktatásról.
- Juhász Erika (2010) A felnőttképzés rendszere a partiumi térségben In: Kozma Tamás, Ceglédi Tímea (szerk.) Régió és oktatás: A Partium esete. CHERD-Hungary, Debrecen, 2010, pp. 251-266
- Kerülő Judit (2000) Hátrányos helyzetű csoportok és a felnőttoktatás <http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=esely-Kerulo-Hatranynos> Accesat: 30.03.2011
- Miklósi Márta (2010): Az Észak - Alföld régióbeli felnőttképzési intézmények jellemzői. Új Pedagógiai Szemle, 2010/5. sz.
- Tóth Miklós et al (2010) „Perifériáról a társadalomba” Szektorok összefogása a társadalmi esélyegyenlőségért Első Nyírségi Fejlesztési Társaság, Nyíregyháza

Hungary-Romania
Cross-Border Co-operation
Programme 2007-2013

Two countries, one goal, joint success!

European Union
European Regional Development Fund

www.hungary-romania-cbc.eu • www.huro-cbc.eu